

003 Nazwisko **DĄBROWSKI** Imiona **Marian** lat życia

004 Pseudonim

006 z domu Rodzice

008 Data urodzenia **7,07,1923** Miejscowość **Grudziądz**

010 Data śmierci **13,05,2000** Miejscowość **Londyn**

012 Pogrzeb/Spopielenie Adres Cmentarza

..... Nr. grobu

026 Źródła: Nekrolog **Dziennik Polski 17,5,00**
Dziennik Polski 17,6,00

przeurodzenie z działalności
Instytutu Polskiego i muzeum
im. Gen. Sikorskiego 1,1,2000 do
31,12,2000, Londyn Ankieta

Lista Stowarzyszenia

Grodziska

Suchecitz

Inne

Niecodzienny życiorys

*Śmierć na obczyźnie nas wymiata
Jak pajęczyny w kącie.
Coraz nas mniej z naszego świata
Co się oddala i odlata.*

(M. Hemar, Chlib kulikowski, Londyn 1971, s. 85-86)

Marian Stefan Dąbrowski wyjeżdżając do New Britain, na zaproszenie tamtejszego burmistrza pochodzenia polskiego, z wystawą *Jubileusz 2000* (o wspólnocie dziejów polsko-amerykańskich poczynając od Kościuszki aż do Jana Pawła II), obiecywał podzielić się wkrótce wrażeniami. Nie mógł przewidzieć, że to ostatnia jego posługa patriotyczna, że nagle odwołany zostanie z ziemskiego posterunku. Ledwie zdążył powrócić ze Stanów Zjednoczonych, – odwiedzić jeszcze Instytut Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego, gdy 13 maja ku zaskoczeniu przyjaciół i znajomych postawiony został nieodwołalnie w stan wiecznego spoczynku.

Urodził się 7 lipca 1923 w Grudziądzu w rodzinie strojonej artystycznie: ojciec – profesor muzyki, matka – malarka pejzaży. W 1933 rodzina przeniosła się do Bydgoszczy. Marian uczęszczał do gimnazjum humanistycznego. Rodziców stracił już przed piętnastym rokiem życia. Wraz z dwoma młodszymi braćmi oddany został do prowadzonego przez Szarytki sierocińca, z którego z początkiem wojny jako harcerz zaciągnięty został do służby informacyjno-wywiadowczej. Aresztowany w 1940 przez gestapo i deportowany do III Rzeszy, przedostał się stamtąd do oddziałów alianckich. Od 1944 służył w 10 pułku Strzelców Podhalańskich I Dywizji Pancernej gen. Maczka.

Z Wojskiem Polskim w stopniu podoficera dotarł do Anglii, a w r. 1948 przeszedł do cywila. Szybko zdecydował się na studia w Instytucie Technologii przy Politechnice w Croydon, które ukończył z tytułem inżyniera. Do 1975 pracował w charakterze projektanta przyrządów mierniczych i automatów. Rozwijał jednocześnie odziedziczone zapewne po dziadku z Gniew-

kowa (przyrodniku, nauczycielu i kompozytorze) zainteresowania kolekcjonerskie, głównie – filatelistyką i dokumentalistyką historyczną. Szlify metodologiczne zdobywał w Croydon Philatelic Society. Po latach wszedł w skład Komisji Naukowo-Badawczej wymienionego stowarzyszenia. Z tej pozycji zajmował się ekspertyzą fałszerstw i sprawował opiekę nad ważnymi kolekcjami. Do emerytury był konsultantem w londyńskiej firmie aukcyjnej Hermes International. Pracował honorowo na rzecz Instytutu i Muzeum im. gen. Sikorskiego oraz Biblioteki Polskiej w Londynie.

Zorganizował ponad 20 ekspozycji filatelistycznych o renomie światowej. Żadna rocznica narodowa nie uchodziła jego uwadze. Pozostawił w dorobku liczne wystawy upamiętniające polską tradycję i kulturę poprzez autentyczne źródła. Wystawy te były prezentowane w Londynie, Rzymie, Paryżu, w Ameryce i w wielu ośrodkach w Polsce. Wspomnieć choćby niektóre: *Trzysta lat Odsieczy Wiedeńskiej*, *200-lecie Orderu Virtuti Militari 1792-1992*, *70-lecie Niepodległości*, *50-lecie Katynia*, *200 lat Konstytucji 3. Maja*, *50. rocznica bitwy o Monte Cassino*, *15-lecie Pontyfikatu Jana Pawła II*, *Obwołuty księżek autorstwa Jego Świątobliwości*, *Maria Skłodowska-Curie 1898-1998*, *20 lat pontyfikatu Jana Pawła II w numizmatyce i dokumentacji*. W Wielkiej Brytanii, Francji, Holandii, w Polsce wygłosił ponadto blisko 200 prelekcji ilustrowanych eksponatami. Wykonywane przez niego plansze noszą znamiona artystycznej precyzji, uzdolnionej ręki i czytelności informacji.

Pełnił funkcję prezesa Stowarzyszenia Polskich Filatelistów w Wielkiej Brytanii, był członkiem Koła „Polonia” przy Zarządzie Głównym Polskiego Związku Filatelistów. Jako prelegent i organizator wystaw uczestniczył w sympozjach Stałej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie. Brał udział w licznych wystawach międzynarodowych i krajowych. Odznaczany był medalami.

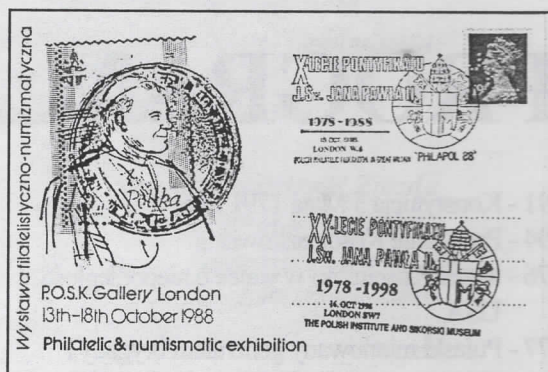
Po wojnie ożenił się z Angielką, nauczycielką muzyki, i zamieszkał w hrabstwie Kent. Swojej willi w Edenbridge nadał polsko ciepłe imię – „Bydgosia”. Jego dwie córki również otrzymały rodzime imiona: Ania i Danusia. Jedna realizuje zamiłowanie w zawodzie pielęgniarstwa, druga jest aktorką teat-

ralną. Małżonka, wcześniej zaangażowana w pracę społeczną dla dzieci w Polsce, aktualnie niesie pomoc materialną na tereny Azji południowej i zajmuje się otwieraniem i inwestowaniem szkół podstawowych w Nepalu. Państwo Dąbrowscy byli ostatnio w ciągłych rozjazdach: gdy Pan Marian z wytworami własnej pomysłowości wędrował niemal po całym świecie, a po krajowym przełomie politycznym – głównie brał kierunek na Polskę, jego małżonka pokonywała przestrzenie powietrzne transportując dary dla biednych w Himalajach.

Reprezentował gatunek obywatela wolnego świata, który we wszystkim co zamyslał lub czynił, pierwszeństwo dawał silnym powiązaniom z krajem ojczystym, z ziemią bydgoską i z oderwanymi od Polski Kresami Wschodnimi. W ciągu całego żywota niezwykle czynnie ambasadorował prawdę o polskich dziejach, zwłaszcza pośród narodów anglojęzycznych. Nabywał na rynkach zagranicznych rzadko spotykane dzieła o Polakach, by następnie wywozić je do Polski. Przykładem może być album z XIX w. zawierający przeszło 100 drzeworytowych ilustracji pałacu w Wilanowie oraz bogato ilustrowana monografia pt. *Autentic Memoirs of the Life of Sobieski, King of Poland*, która zrodziła się w r. 1815 pod piórem angielskiego historyka, A.T. Palmera, zafascynowanego geniuszem Jana III. Oba unikaty Marian Dąbrowski sprezentował Muzeum Wilanowskiemu.

Odszedł w opinii niezastąpionego działacza i patrioty, bezinteresownego społecznika i ogromnie życzliwego człowieka. Pochowany został 23 maja w miejscowości zamieszkania. Przyszłe losy pozostałych w Kent jego zbiorów archiwalnych można tymczasem opatrzyć dużym pytajnikiem.

-
- [J. Księski], *Interesujące spotkanie*, „Dziennik Wieczorny” 1986, nr 18;
 - *Po raz pierwszy polskie eksponaty w Galerii Gibbonsa*, „Porozumienie” 1991, nr 2;
 - M. Dąbrowski, *Koncepcja i metodologia w pracach kolekcjonera*, „Biuletyn Filatelistyczny PZF” 1995, nr 1-2;
 - SPJ [S.P.J. Wojtacka], *Patriota i pasjonat*, „Gazeta Niedzielną” 1998, nr 50;
 - Z. Jagodziński, *O życiowej pasji Mariana Dąbrowskiego*, „Gazeta Niedzielną” 1999, nr 3.

W firmie tej pracował aż do emerytury. Marian Dąbrowski był organizatorem przeszło 60 różnego typu wystaw: od fotograficznych, filatelistycznych, graficznych, bibliograficznych po historyczno-dokumentalne.

Dla przykładu, wspomnieć należy tytułów chociażby tylko kilka: "300-lecie Odsieczy Wiednia", "200-lecie Orderu Virtuti Militari"; "70-lecie Niepodległości"; "50-lecie Katynia - 1990"; "Dwusetna Rocznicą Konstytucji 3 Maja 1791"; "Od Zaborów do Niepodległości 1918"; "Korespondencja Oficera Wywiadu"; "200-lecie Powstania Kościuszkowskiego"; "50-lecie Tragicznej Śmierci Gen. W. Sikorskiego"; "Polska Armia we Francji 1939-40"; "Polskie Legiony 1914-1918"; "Adam Mickiewicz 1798-1998"; "XX-lecie Pontyfikatu Jana Pawła II."

Oprócz tych licznych wystaw Marian Dąbrowski ma na swym koncie przeszło 200 prelekcji, połączonych z wystawieniem odpowiednich eksponatów, dokumentujących fakty historyczne. Najbardziej popularnym tematem były pokazy pod hasłem "Duch Narodu" - "Spirit of a Nation". Prelekcje te nie kończyły się tylko na Wyspach Brytyjskich, ale odbywały się w różnych zakątkach świata.

Po przejściu na emeryturę Marian utrzymuje nadal kontakty z szeregiem instytucji polonijnych, między innymi z Instytutem i Muzeum gen. W. Sikorskiego, gdzie pracuje honorowo, przyczyniając się do organizowania szeregu imprez. Podobna działalność łączy go z Biblioteką Polską w Londynie i Domem Polskim w Rzymie.

Odnaczony został Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kompanii Waleśniowej oraz medalami polskimi i brytyjskimi z drugiej wojny światowej.

Ostatnią wystawą autorstwa Mariana Dąbrowskiego była "Jubileusz 2000. Polacy w historii świata i 150-letniej historii New Britain", prezentowana w dniach od 3 maja do 30 czerwca br. w ratuszu miasta New Britain w stanie Connecticut (USA).

Marian Dąbrowski zmarł niespodziewanie 13 maja br. w swym domu pod Londynem.

"JUBILEUSZ 2000"

Polacy w historii świata

wystawa dokumentalna

Autor: **Marian Dąbrowski**

Londyn

członek Światowego Związku Bydgoszczan

Organizator:

Ryszard Ciskowski

wiceprezes Kongresu Polonii Amerykańskiej, oddział Connecticut i Światowego Związku Bydgoszczan

Współpraca:

prof. dr hab. Adam Sudol

dyrektor Muzeum Dyplomacji i Uchodźstwa Polskiego

prof. dr hab. Marek Szczerbiński

sekretarz generalny Rady Porozumiewawczej Badań nad Polonią Bogdan Nastyn, Robert Skarba - "Przegląd Polonijny z Connecticut"

Otwarcie: 4 września 2000, godz. 17.00

Muzeum Dyplomacji i Uchodźstwa Polskiego

ul. Barwińskiego 4

Bydgoszcz

Sponsorzy: Henryk Rajkiewicz - PPH "Hera", Poznań

Lech Różycki - BKS Polonia Bydgoszcz

Czesław Michniewicz - Ośno Lubuskie

Kazimierz Kukorowski - Gorzów Wlkp.

Fundacja Polsko-Amerykańska "Vitae Via Virtus"-Bydgoszcz

Wiesław Miętkiewicz - Mitsubishi Motors, Bydgoszcz

STANISLAUS AUGUSTUS PONIAŁOWSKI
LAST KING OF POLAND
1764-95

... To prawo nie wypadło z głowy
pojedynczego mędrka, z ust kilku
rozprawiaczy, ale wyjęte było z
serca wielkiej masy
ADAM MICKIEWICZ
(O Konstytucji 3 Maja)

TRZECI MAJ

Pamiętasz? ... Wtedy grały wszystkie dzwony,
A ty, o Polsko, jak można królowa,
Słuchałaś pieśni gromowego słowa,
Duchem narodu wzniesiona nad trony.
Od gór, od morza, od starych rubieży,
Bronionych szabel pradziadowskim graniem,
Husarskich skrzydeł uderzyło wianiem
I z krwawych mogił wionął szepcący pacierzy.

Królu z Narodem! Gdzież wyście nie biegli
Oczyrna ducha? W jakich niebios wyże?
(A już gołgockie ustawiano krzyże
I dół kopano tym, co we krwi legli)...
Królu z narodem, wyście bili w słońce,
Jako te orły z herbowego znaku,
(A na dalekim, lodowatym szlaku;
Już kuć zaczęto kajdany dzwoniące)...

Sto lat minęło, a serce Polaka
Wciąż patrzy w błękit, dawnej szuka zorzy,
I w gniewnej dumie kopie szczeret obroży,
I bojowego wyglądu rumaka.
Sto lat minęło, a z grobu otchłani
Gdzie leżą ojców popróżniałe kości,
Duch zmartwychwstania z aniołem miłości
Wieńczy Cię, Polsko, ziem królewskich pani.

Na Małachowskich, Kottłajów groby,
Do prochów drogich uświęconej urny,
Idź, o potomku, w prób godzinie chmurnej
I na purpurę szatę zmień żałoby,
Uderz o kamień sercem, a kamienie
Takim ci głosem odpowiedzą dzwonu,
Iż się poczujesz spadkobiercą tronu,
Który obejmie — twoje pokolenie.

Jeżeli Tobie, o Polsko bolesna,
Dano koronę z Chrystusowych skroni,
Jeśli ci wiosna nie kwitnęła wczesna,
Budząc krzyk orła, dzwoniąc w tarcz pogoni,
Jeżeli wszystko wycierpiała ninie
Na drodze ludów, w męce swej samotnej,
To za to teraz w tej cudu godzinie,
Wynijdzisz w słońcu na swój maj powrotny.

ARTUR OPPMAN (OR-OT)

PROGRAM

- 1791 - Konstytucja 3 Maja 1791 roku
- 1794 - Powstanie Kościuszkowskie
- 1776 - udział Kościuszki w walce o niepodległość USA
- 1777 - Pułaski mianowany generałem brygady i dowódcą amerykańskiej kawalerii (zginął pod Savannah w roku 1779)
- 1831 - Powstanie Listopadowe
- 1863 - Powstanie Styczniowe
- 1912 - patriotyczne telegramy
- 1920 - Cud nad Wisłą
- 1939 - napad hitlerowski Niemiec na Polskę
- 1939 - 17 września, napad sowieckiej Rosji
- 1940 - Katyń - zbrodnia sowiecka
- 1939-40 - gen. Sikorski organizuje Armię Polską
- 1940 - bitwa o Anglię
- 1940-45 - zwycięskie osiągnięcia
- 1940 - "Enigma"
- 1944 - Powstanie Warszawskie
- 1956 - rozruchy w Poznaniu
- 1978 - Kardynał Karol Wojtyła wybrany Ojcem Świętym. Papież przybrał imiona Jan Paweł II
- 1980 - "Solidarność"
- 1998 - 20-lecie pontyfikatu Jana Pawła II

W hołdzie autorowi:

Niniejszą wystawą składamy hołd
wspaniałemu przyjacielowi i oddanemu
bydgoszczaninowi
śp. Marianowi Dąbrowskiemu.

- uczestnicy V Zjazdu
Polonii Bydgoskiej
Bydgoszcz - Pieczęta
1 - 3 września 2000. -

Życie i pasje Mariana Dąbrowskiego

Marian Stefan Dąbrowski urodził się w Grudziądzu. Wychował się w rodzinie o wielkich tradycjach patriotycznych. Ojciec Maksymilian był powstańcem wielkopolskim i profesorem muzyki, matka Jadwiga pochodziła z rodziny Zielińskich. Szkołę rozpoczął w ćwiczeniowce przy seminarium nauczycielskim. W 1933 roku rodzina przeprowadziła się do Bydgoszczy, gdzie w 1935 r. zmarła matka Mariana, a trzy lata później jego ojciec. Wszyscy chłopcy zostali umieszczeni w zakładzie Miejskiego Sierocińca, prowadzonego przez siostry szarytki.

Istniał tam rygor i dyscyplina, które dzisiaj prawdopodobnie nie byłyby tolerowane, jednak co najważniejsze, Marian Dąbrowski właśnie w sierocińcu znalazł serdeczności i prawdziwego braterstwa. Wychowankowie tegoż sierocińca byli harcerzami drużyny działającej przy ówczesnym gimnazjum humanistycznym. Gdy wybuchła wojna, ich zastępy zasilły służbę informacyjno-wywiadowczą. Wkroczenie wojsk niemieckich do Bydgoszczy zastało ich w mundurkach harcerskich.

Uszli z życiem tylko dzięki przytomności umysłu i odwadze siostry przełożonej, która płynnie mówiąc po niemiecku, przekonała dowodzącego oficera, że są tylko dziećmi z sierocińca. Pozwolono im wrócić do gmachu pod warunkiem zdjęcia mundurków. 27 lutego 1940 roku czworo najstarszych wychowanków placówki, w tym Mariana Dąbrowskiego, wezwano do NSDAP (władze hitlerowskie).

Tam dowiedzieli się, że następnego dnia muszą stawić się na dworcu kolejowym. Zostali wywiezieni do niewolniczej pracy w III Rzeszy, gdzie traktowano ich gorzej, niż jeńców wojennych.

Po latach podłego traktowania w roku 1944 Marian Dąbrowski wykorzystał okazję na granicy francuskiej, gdzie ryzykując heroicznie swoje życie udało mu się przedrzeć do wojsk alianckich. Tam został przydzielony do I Polskiej Dywizji Pancerniej. W krótkim czasie otrzymał stopień podoficerski i został instruktorem strzelców czołgowych 10 P.S.K. (Pułk Strzelców Konnych - Pancerny "Cromwell").

THE NATIONAL HERO OF POLAND AND THE UNITED STATES OF AMERICA.
HOLDER OF THE CROSS OF THE VIRTUTI MILITARI ORDER.

Po zakończeniu wojny, z myślą o powrocie do Polski, zgłosił się na kursy dokształcające. Jednak przyjazd do kraju pod rządami komunistycznymi stał się dla niego nierealny. Skończył więc kurs biurowości wojskowej i do roku 1948 był członkiem czołowej grupy organizującej Polski Korpus Przysposobienia i Rozmieszczenia. Ponadto był zaangażowany w pracę społeczno-kulturalną oraz starszoharcerską, organizując różnego rodzaju imprezy, spotkania dyskusyjne, kursy wzajemnego dokształcania i imprezy sportowe. W roku 1948 zrzucił mundur i wrócił do życia cywilnego. Zamieszkał w Croydon, ponieważ tam znajdowała się Politechnika - Croydon Institute of Technology. Zaczął również pracować w jednej z miejscowych firm na stanowisku technika. Później, przechodząc z przedsiębiorstwa do przedsiębiorstwa, nabywał coraz większych kwalifikacji zawodowych i jednocześnie studiował wieczorami na Politechnice. W ostatniej firmie "International Rectifier" - zajmującej się produkcją komponentów elektronicznych - pracował w latach 1964-1975 jako projektant inżynierski. Marian zawsze interesował się historią, szczególnie Polski i Europy oraz bardzo poważnie filatelistyką. Brał udział w wystawach krajowych i międzynarodowych: w Budapeszcie, Wiedniu, Paryżu, Amsterdamie, Chicago i Warszawie, zdobywając często złote i srebrne medale. Ta pasja i kompetencje z nią związane spowodowały, iż otrzymał interesującą pracę konsultanta w czołowej londyńskiej firmie aukcyjnej "Harmers International", mieszczącej się na Bond Street. Był to początek poznania innego świata - świata kolekcjonerów.

D.P. 23.5.2000 Ś.†P.

MARIAN DĄBROWSKI

bydgoszczanin
zmarł 13 maja 2000 r. w Kent, w wieku 77 lat.
Kolekcjoner poloników, filatelista, archiwista,
organizator wielu wystaw okolicznościowych a przede wszystkim
Wielki Patriota

Z głębokim żalem żegna Go

**ŚWIATOWY ZWIĄZEK BYDGOSZCZAN
ODDZIAŁ WIELKA BRYTANIA**

2322

D.P. 17.5.2000

Ze smutkiem zawiadamiamy, że dnia 13 maja 2000 r. zmarł nagle nasz

Prezes i Kolega

Ś.†P.

MARIAN DĄBROWSKI

bydgoszczanin, zamiłowany filatelista, zawsze Polsce wierny.

Daj Mu Boże wieczne spoczywanie.

STOWARZYSZENIE POLSKICH FILATELISTÓW

2317

D.P. 17.5.2000

Ś.†P.

MARIAN DĄBROWSKI

urodzony 7 lipca 1923 r. w Grudziądzu,
zmarł 13 maja 2000 r. w Londynie.

Honorowy Pracownik Muzeum (Dział Filatelistyczny),
Członek Rzeczywisty Instytutu oraz Członek Bractwa Złotej Szabli.

Cześć Jego pamięci!

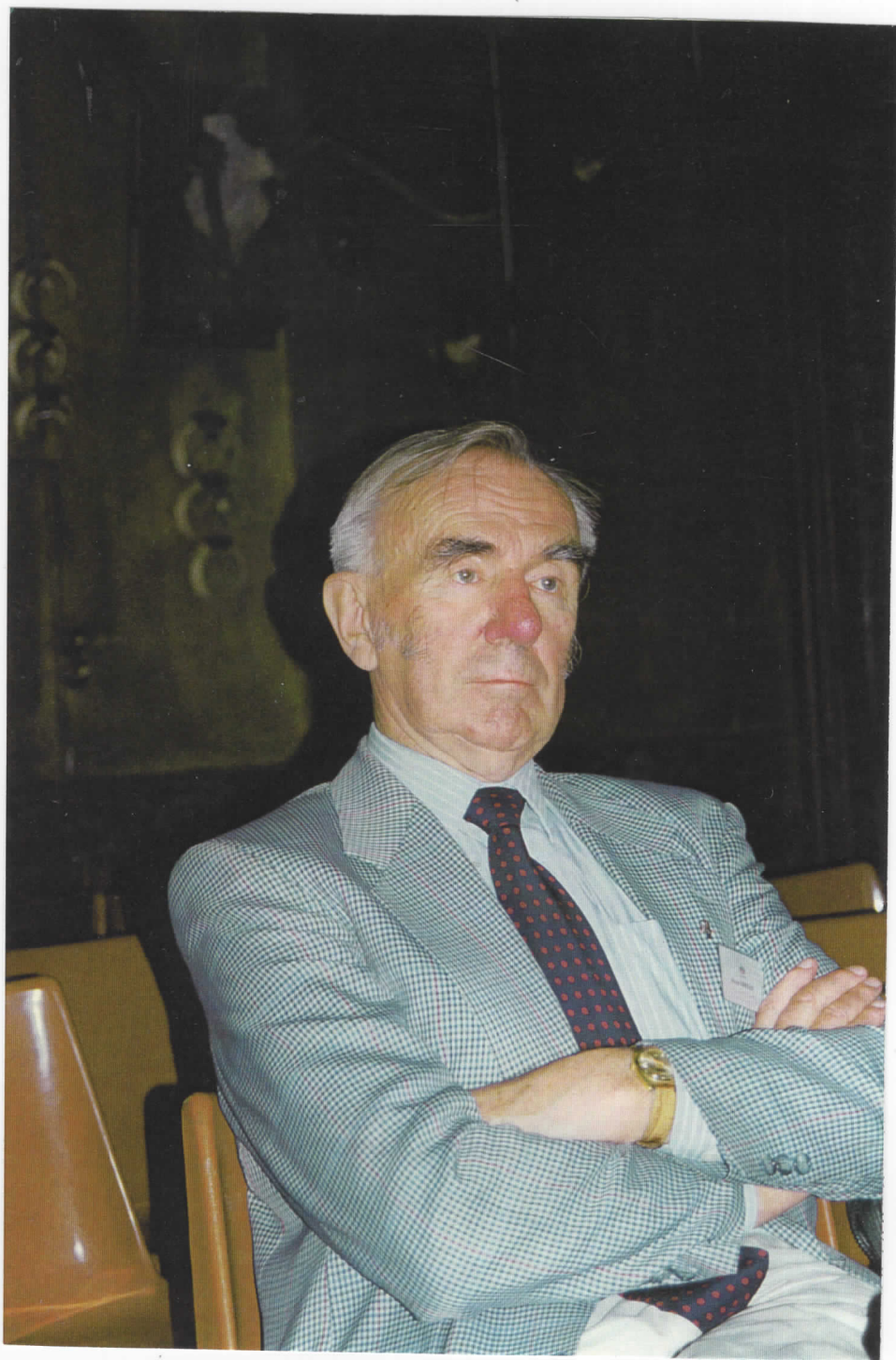
**INSTYTUT POLSKI I MUZEUM
IM. GEN. SIKORSKIEGO**

Msza św. żałobna w Jego intencji zostanie odprawiona w kościele
św. Andrzeja Boboli, 1 Leysfield Rd., London W12,
w sobotę 1 lipca 2000 r. o godz. 18.00, przy współudziale
Polskiego Towarzystwa Filatelistycznego i Związku Bydgoszczan.

8895

Marian Dąbrowski – Członek Rzeczywisty, Członek Bractwa Złotej Szabli, honorowy pracownik Instytutu w grupie muzealnej, organizator wielu wystaw i wykładów historycznych, specjalizujący się w wydawnictwach filatelistycznych. Znany nie tylko w Związku Filatelistów, ale również na terenie Polski i za granicą. Dział Filatelistyczny, który znakomicie prowadził w Muzeum, stracił fachowego kierownika. Instytut stracił wiernego przyjaciela i orędownika naszej Sprawy.

*Sprawozdanie z działalności Instytutu Polskiego i Muzeum im.
"Gen. Sikorskiego" od 1.I.2000 do 31.XII.2000, Londyn*

Marion Stefan
Dąbrowski (filatelista)

© JULIUSZ I ENGLERT
LONDON